

Aika 24.04.2025, klo 16:00

Paikka Hybridikokous: Kylän Kattaus -liikelaitoksen toimisto, Salontaipaleentie 4 ja Teams etäyhteys.

Käsiteltävät asiat

§ 5 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 6 Pöytäkirjan tarkastus

§ 7 Kylän Kattaus -liikelaitoksen neljännesvuosikatsaus

§ 8 Vihreän valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite Puolet parempaa – eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Osallistujat

Jarno Kemiläinen, puheenjohtaja

Kati-Erika Timperi, 1. varapuheenjohtaja

Olga Ukkonen, sihteeri

Joachim Kratochvil

Kati.S Kytömaa

Anna Puupponen

Kauno.K Riihonen

Jari Colliander, kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Caius Forsberg, kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Timo Koivisto, kaupunginjohtaja

Meri.J Lumela, kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja

Tuija Sinisalo

§ 5

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ehdotus

Esittelijä: Tuija Sinisalo, liikelaitosjohtaja

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön määräysten mukaisesti. Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti hallintosäännön ja kokouskäytäntöjä koskevan päätöksen mukaisesti. Kuntalain 103 §:n mukaan valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

§ 6

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Tuija Sinisalo, liikelaitosjohtaja

Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Anna Puupponen ja Joachim Kratochvil.

Pöytäkirja tarkastetaan 28.4.2025.

§ 7

Kylän Kattaus -liikelaitoksen neljännesvuosikatsaus

JyväskyläDno-2025-1731

Valmistelijat / lisätiedot:

Tuija Sinisalo, liikelaitosjohtaja, tuija.sinisalo@jyvaskyla.fi

Olga Ukkonen, talouspäällikkö, olga.ukkonen@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Liite: Neljännesvuosikatsaus

Kylän Kattaus -liikelaitoksessa vuoden 2025 ensimmäinen neljännes on sujunut pääsääntöisesti asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Ulkoiset tulot ovat jäämässä talousarviota heikommiksi useista syistä. Kylän Kattauksen ulkoista myyntiä on hallitusti pienennetty vuodesta 2023 lähtien hankintalainsäädännön mukaisesti. Viimeinen yksityisen päiväkodin ruokapalvelusopimus päättyi maaliskuussa 2025. Sopimusten päättymisestä ei ole ollut tietoa talousarvion laadintavaiheessa. Sopimusten päättymisellä on ollut merkittävä vaikutus tulojen laskuun. Henkilökuntaruokailu on vähentynyt 9% edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Muu ulkoinen myynti alkaa toteutumaan suunnitellusti kevästä lähtien.

Ennusteen mukaan varhaiskasvatuksen sisäiset ruokapalvelutulot tulevat ylittämään talousarvion 4 %:lla. Perusopetuksen ruokapalvelutulot puolestaan toteutuvat talousarvion mukaisesti.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen talousarvion ylijäämän alitusuhka on 0,3 miljoonaa euroa. Alitus johtuu pääosin ulkoisista tuloista, jotka ovat toteutumassa talousarviossa ennakoitua huomattavasti heikompina.

Ehdotus

Esittelijä: Tuija Sinisalo, liikelaitosjohtaja

Neljännesvuosikatsaus merkitään tiedoksi.

§ 8

Vihreän valtuustoryhmän ym. valtuutettujen valtuustoaloite Puolet parempaa – eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

JyväskyläDno-2025-486

Valmistelijat / lisätiedot:

Tuija Sinisalo, liikelaitosjohtaja, tuija.sinisalo@jyvaskyla.fi

Taru Metsälä, hallinnon asiantuntija, Taru.Metsala@jyvaskyla.fi

Liitteet

1 Vihreän_valtuustoryhmän_ym._valtuutettujen_valtuustoaloite_Puolet_parempaa__eläinperäisten_tuotteiden_kulutuksen_puolittaminen_vuoteen_2030_mennessä.pdf

Liisa Kuparinen (Vihr.) ja 16 muuta kaupunginvaltuutettua ovat tehneet 27.1.2025 valtuustoaloitteen, jossa he esittävät, että kaupunki asettaa tavoitteeksi eläinperäisten tuotteiden kulutuksen ja hankintojen puolittamisen vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan. Käytännössä tämä tarkoittaa kasviperäisen ravinnon osuuden lisäämistä etenkin sivistyspalveluiden tilaamisissa ja Kylän Kattauksen tuottamissa ruokailuissa. Aloitteessa viitataan Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelmaan, jota toteuttamalla Jyväskylä pyrkii olemaan hiilineutraali vuonna 2030 ja päästötön vuonna 2040. Ruoantuotannon vaikutuksia ilmastopäästöihin, luontokatoon, eläinten hyvinvointiin sekä Itämeren ja muiden vesistöjen rehevöitymiseen voidaan pienentää puolittamalla eläinperäisten tuotteiden osuus nykytilanteeseen nähden, eli noin 20 prosenttiin kaikesta käytetystä raaka-aineesta. Tämän osuuden tulisi olla pääasiassa kotimaista, kestävästi pyydettyä kalaa ja kotimaisia maitotuotteita. Aloitteen mukaan tämä tavoite olisi myös täydellisessä linjassa nykyisten ravitsemussuosituksen kanssa.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan seuraavaa:

Kylän Kattaus toteaa, että valtuustoaloite on tärkeä ja ajankohtainen. Kestävän päiväkotij- ja kouluruoan eteen on tehty toimenpiteitä jo 2010-luvulta lähtien osana Jyväskylän kaupungin ilmasto- ja resurssiviisautavoitteita. Terveysten ja ilmaston kannalta kestäviä toimenpiteitä tulee tehdä asteittain ruokailija-asiakasta kuunnellen.

Ruokapalvelun järjestäminen kuuluu sivistyspalvelujen toimialalle. Kylän Kattaus – liikelaitos (myöh. Kylän Kattaus) toimii palvelujen tuottajana sekä palvelun tilaajan määrittelemien, että yhdessä sovittujen, palvelutuotekorteissa määriteltyjen kriteerien mukaisesti. Näitä kriteerejä ovat mm. eri asiakasryhmille tarkoitetut ravitsemus- ja ruokailusuositukset.

Kylän Kattauksen valmistama ruoka noudattaa sopimusten mukaisesti voimassa olevia Valtion ravitsemusneuvottelukunnan julkaisemia ravitsemus- ja ruokailusuosituksia, joita ovat koko väestölle tarkoitetut kansalliset ravitsemussuositukset (2024), ruokasuositukset lapsiperheille (2016) sekä ruokailusuositukset kouluruokailuun (2017) ja varhaiskasvatukseen (2018). Ruokailun laadinnassa ja toteutuksessa käytetään myös ulkopuolista ravitsemusasiantuntijaa.

Ruokavalio voi sisältää maltillisen määrän punaista lihaa ympäristön ja terveyden kannalta. Kylän Kattaus on vähentänyt erityisesti punaisen lihan käyttöä ja lisännyt kasviksia tavoitteellisesti jo vuodesta 2010 lähtien. Vuodesta 2014 lähtien päiväkotij- ja kouluruokailussa on ollut yksi kasvisruokapäivä viikossa ja kasvisruokavaihtoehto on tarjolla päivittäin kaikille ruokailijoille sekaruoan rinnalla. Erityisesti naudan lihan vähentäminen on ravitsemussuosituksissa keskiössä ympäristövaikutusten näkökulmasta, ja naudan sekä sianlihan osuutta on vähennetty vuosittain Kylän Kattauksen ruokalistalla. Prosessoidun lihan määrää on vähennetty ruokalistoilta minimiin asiakastytyväisyys huomioiden.

Kestävää terveyttä ruoasta – kansalliset ravitsemussuositukset (2024) linjaavat, että kohtuullinen määrä maitotuotteita sopii ympäristön kannalta kestäväan ruokavalioon, ja tätä linjausta on toteutettu myös Kylän Kattauksen ruokalistoilta. Valinnat tehdään suosituksen mukaisesti painottamalla terveyttä edistäviä, maistuvia ja kestäviä ruokavalintoja säilyttämällä yksilön valinnanmahdollisuus. Varhaiskasvatuksen ruokailusuositus edellyttää maidon tarjoamista ensisijaisena juomana varhaiskasvatuksessa. Kouluruokailusuosituksen mukaan ruokajuomana tarjotaan rasvattomia, D-vitamiinoituja nestemäisiä maitovalmisteita. Uusissa koko väestöä koskeissa suosituksissa suositelluksi ruokajuomaksi on rasvattoman maidon tai piimän rinnalle on nostettu täydennetty kasvijuoma, joka on ruokajuomavaihtoehtona tarjolla kaikille myös Kylän Kattauksella.

Ravitsemuksellisesti tavoite eläinperäisten tuotteiden puolittamisesta toteutuisi parhaiten, kun ruokailussa valittaisiin yhä useammin kasvisruokavaihtoehto ja ruokajuomaksi kasvijuoma maidon sijasta. Tällä hetkellä kasvisruokavaihtoehdon valitsee noin 10–15 %.

Päivitetty lautasmalli on edelleen hyvä malliesimerkki aterioiden koostamisesta tasapainoisesti ja monipuolisesti. Kestävästi toteutetulle lautaselle mahtuu kohtuudella eläinperäisiä tuotteita. Ravitsemussuositukset kannustavat valitsemaan lautaselle yhä useammin kasviproteiinin lähteen sekä ylipäättään kasviksia, ja sitä tavoitetta haluamme tukea. Proteiininlähteestä huolimatta kasvikset ovat merkittävässä roolissa lautasmallissa. Kasvien lisäämisessä ruokalautasella on niin aikuisilla kuin lapsilla petrattavaa. Ruokakasvatus on kaikkien lasten elämässä olevien aikuisten vastuulla.

Kuten aloitteessakin mainittiin, resurssit ovat varsin niukat. Ruokapalvelussa on seurattava elintarvikeraaka-aineiden kustannuksia ja noudatettava hankintasopimuksia. Ruokapalvelussa pyritään lähivuosina selvittämään mahdollisuutta dynaamiseen hankintaan, joka mahdollistaisi lähiruoan paremman käytön.

Resurssiviisaus on osa Jyväskylän kaupunkistrategiaa. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit tullaan päivittämään vuoden 2025 aikana. Kylän Kattauksen keskeisiä resurssiviisaustavoitteita on ollut ruokahävikin määrän vähentäminen ja kasvisruoan osuuden lisääminen. Ruokailijat ovat vuosittain mukana ruokailun kehitystyössä ja Lasten Parlamentin Makuraatiin osallistuvat oppilaat saavat maistamalla valita parhaimman makuisen kasvisruokavaihtoehdon ruokalistalle. Silti suuri osa ruokailijoista valitsee edelleen sekaruokavaihtoehdon. Vuonna 2024 toteutetussa asiakastytytyväisyyskyselyssä toivottiin ruokalistalle

enemmän liharuokia. Kasvisruoka olisi ympäristön kannalta hyvä vaihtoehto, mutta jos ruoka menee hävikkiin, se on resurssien tuhlausta.

Resurssiviisaustavoitteiden päivittämistyössä tullaan keskittymään ruokalistan hiilijalanjäljen pienentämiseen ja hybridireseptien kehittämiseen. Hybridiruoassa yhdistellään useita proteiininlähteitä, esimerkiksi lihaa ja papuja kasvisten määrää lisäten ja lihan osuutta vähentäen. Näin makumaailman muutos tapahtuu maltilla, asiakkaan toiveet huomioiden. Samalla ruokalistan hiilijalanjälki pienenee. Vuosina 2025–2026 tullaan keskittymään hiilijalanjäljen lähtötason selvittämiseen, jotta voidaan asettaa realistiset tavoitteet seuraaville vuosille. Tällä hetkellä hiilijalanjälkitieto on saatavilla vain tukkukauppasopimuksesta. Tämän hetken tiedon mukaan elintarvikeostojen hiilijalanjälkeä on hyvällä suunnittelulla pystytty laskemaan viime vuoden vastaavan ajanjakson ostoihin verrattuna.

Kylän Kattaus tekee määrätietoisesti ja suunnitellusti työtä toimiakseen resurssiviisaasti ja aloitteen tavoite huomioiden. Kylän Kattaus vähentää eläinperäisten tuotteiden hankintoja ja jatkaa resurssiviisaustyötä suunnitelmallisesti, mutta maltillisemmin kuin aloitteessa ehdotetaan. Tavoitteen toteutumista myös seurataan esimerkiksi Ympäristövahdissa. Kylän Kattauksen pääasiallinen tavoite on, että kaikki syövät päiväkot- ja kouluruoan. Tätä tavoittelemme edellä mainituilla toimenpiteillä ympäristö-, talous-, ja ravitsemus-, ja asiakasnäkökulmat huomioiden.

Ehdotus

Esittelijä: Tuija Sinisalo, liikelaitosjohtaja

Kylän Kattaus -liikelaitoksen johtokunta saattaa edellä esitetyn selvityksen tiedoksi kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle ja ehdottaa, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta suoritettut toimet riittäviksi.